

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/35/2015
Identifikačné číslo spisu:	2013200810
Dátum vydania rozhodnutia:	24.08.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:2013200810.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Ing. Miroslava Gavalca PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej PhD. v právnej veci navrhovateľa: R. H., nar. XY, bytom U., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, ul. 29. augusta č. 8, 813 63 Bratislava, o výšku invalidného dôchodku, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č.k. 38Sd/124/2013-54 z 23.09.2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Trnave č.k. 38Sd/124/2013-54 z 23.09.2014 **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250j ods. 2 písm. a) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“) zrušil rozhodnutie odporkyne č. XY zo dňa 12. júla 2013 v spojení s rozhodnutím č. XY zo dňa 29. júla 2013 o znížení invalidného dôchodku na sumu 227 eur mesačne a rozhodnutím č. XY zo dňa 29. novembra 2013 o zvýšení invalidného dôchodku od 01.01.2014 na sumu 231,50 eur mesačne a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

Rozhodnutím zo dňa 12.07.2013 odporkyňa navrhovateľovi od 20.08.2013 znížila invalidný dôchodok na sumu 226,30 eur mesačne. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplynulo, že na základe žiadosti o priznanie invalidného dôchodku a uznania za invalidného s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (ďalej len „MPSVZČ“) 45%, podľa Lekárskej správy zo dňa 13.05.2009, mu bol priznaný invalidný dôchodok vo výške 176,90 eur ako súčin priemerného osobného mzdového bodu (ďalej len POMB) $1,2477 \times 35,0137$ rokov obdobia dôchodkového poistenia spolu s pripočítaným obdobím $\times$ aktuálna dôchodková hodnota $8,9955 \times 45\%$ a táto bola následne zvýšená o 12,30 eur, o 5,80 eur od 01.01.2010, o 3,60 eur od 01.01.2011, o 6,60 eur od 01.01.2012, čo v konečnom dôsledku predstavovalo sumu 205,20 eur.

Za obdobie po zvýšení MPSVZČ v zmysle posudkového záveru z 23.05.2012 od 31.01.2012 na 50% bol

navrhovateľovi priznaný invalidný dôchodok vo výške 214,50 eur stanovený ako súčin POMB 1,2477 x 35,0137 rokov obdobia dôchodkového poistenia spolu s pripočítaným obdobím x aktuálna dôchodková hodnota 9,8182 x 50% a táto bola následne zvýšená o 5,90 eur, o 5,90 eur od 01.01.2013, čo v konečnom dôsledku predstavovalo sumu 226,30 eur.

S poukazom na § 60 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a priznanie invalidného výsluhového dôchodku, v rámci ktorého bola zhodnotená doba základnej vojenskej služby (ďalej len „ZVS“) v období od 05.08.1973 do 19.07.1975 a od 20.07.1975 do 31.12.1977 bolo skonštatované, že nie je možné tieto obdobia zhodnotiť aj na účely invalidného dôchodku podľa zákona o sociálnom poistení, čo v konečnom dôsledku viedlo k zníženiu výšky invalidného dôchodku.

Proti rozhodnutiu podal včas odvolanie navrhovateľ s tým, že nesúhlasil s rozhodnutím a trvá na dovedajšej výške vyplácanej dôchodkovej dávky, nakoľko priznanie výsluhového invalidného dôchodku nemá žiaden vplyv na výšku jeho invalidného dôchodku, nakoľko splnil podmienky v zmysle § 60 ods. 8 zákona o sociálnom poistení, ako aj ďalšie podmienky pre vznik nároku na invalidný dôchodok podľa tohto zákona.

Rozhodnutím zo dňa 05.12.2013 bol navrhovateľovi zvýšený invalidný dôchodok v zmysle § 82 zákona o sociálnom poistení od 01.01.2014 na 230,80 eur mesačne, čo predstavuje zvýšenie o 4,50 eur mesačne.

Rozhodnutím zo dňa 07.03.2014 bolo zrušené rozhodnutie zo dňa 05.12.2013 o zvýšení invalidného dôchodku od 01.01.2014 s odôvodnením, že medzičasom bolo prevedené zvýšenie od 01.01.2014 a vydané rozhodnutie zo dňa 29.11.2013 o zvýšení invalidného dôchodku od 01.01.2014.

Podaním došlým súdu dňa 07.02.2014 navrhovateľ podal odvolanie proti rozhodnutiu zo dňa 05.12.2013, ktoré mu bolo doručené 23.01.2014, nakoľko naďalej trvá na sume dôchodku 277,40 eur + zvýšenie 4,50 eur mesačne, v zmysle rozhodnutia ktorým bol realizovaný rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 43Sd/87/2012-30 zo dňa 23.04.2013. Z tohto dôvodu považuje rozhodnutie zo dňa 05.12.2013 za porušenie rozhodnutia krajského súdu.

Krajský súd nepovažoval za správny postup odporkyne, ktorá pri rozhodovaní o výške dôchodkovej dávky postupom v zmysle § 60 zákona o sociálnom poistení nezohľadnila komplexnosť daného prípadu spočívajúcu v tom, že aj keď o nároku na invalidný dôchodok bolo rozhodované na základe právneho predpisu platného v čase rozhodovania (zák. č. 461/2003 Z.z.), výška dôchodkovej dávky bola stanovená podľa zák. č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“). Aj keď odporkyňa zastáva názor, že pre prípustnosť aplikácie § 60 zákona o sociálnom poistení je rozhodujúca tá skutočnosť, podľa akého zákona bol invalidný dôchodok priznaný (bez ohľadu na to, že jeho výška bola stanovená podľa iného predpisu), krajský súd sa s týmto nestotožnil. Mal za to, že správny je postup, ak by vzhľadom na novú právnu skutočnosť, priznanie invalidného výsluhového dôchodku bola táto zohľadnená iba pri stanovení výšky dôchodkovej dávky postupom podľa zákona o sociálnom poistení, ale nemala by mať vplyv na výšku dôchodkovej dávky stanovenú podľa zákona o sociálnom zabezpečení, nakoľko táto skoršia právna úprava v celosti bola rozhodujúca pri rozhodovaní odporkyne o určení výšky dôchodkovej dávky v zmysle § 274 zákona o sociálnom poistení. Vzhľadom na vyššie uvedené, krajský súd preskúmané rozhodnutia zrušil.

Proti zrušujúcemu rozsudku krajského súdu podala odporkyňa v zákonnej lehote odvolanie, z dôvodu podľa ust. § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p., t.j. z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odporkyňa nesúhlasila s názorom krajského súdu ohľadom postupu pri určení výšky invalidného dôchodku navrhovateľa. Nakoľko tomuto bol priznaný invalidný výsluhový dôchodok, pre nárok na invalidný dôchodok a jeho sumu zo všeobecného systému poistenia nemôže byť zhodnotený aj obdolie

od 05.08.1973 do 31.12.1977, ktoré navrhovateľ vykonával v I. kategórii funkcií a ktoré mu bolo zhodnotené pre nárok na invalidný dôchodok.

Keďže navrhovateľ okrem vyššie uvedeného obdobia, ktoré bolo zhodnotené pre nárok na invalidný výsluhový dôchodok, nezískal žiadnu inú dobu poistenia v I. kategórii funkcií, suma invalidného dôchodku môže byť určená výlučne podľa zákona o sociálnom poistení, pričom je vylúčené aj použitie ustanovenia § 274 zákona o sociálnom poistení.

Vzhľadom na to navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že preskúmané rozhodnutia odporkyne potvrdzuje.

Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu odporkyne namietal, že odporkyňa podala odvolanie po zákonom stanovenej lehote, čo vyplýva z pečiatky krajského súdu na rovnopise odvolania. Ďalej namietal, že do výpočtu výšky jeho invalidného dôchodku ani pôvodne nebolo zahrnuté obdobie vojenskej základnej služby, ani výkon funkcie profesionálneho vojaka, preto priznanie invalidného výsluhového dôchodku nemohlo mať za následok zmenu výšky invalidného dôchodku. Na záver namietal chyby v písaní v texte odvolania odporkyne a zároveň poukázal na to, že rozhodnutím č. XY - I. z 28.11.2013 mu odporkyňa priznala invalidný dôchodok vo výške 277,40 Eur od 31.01.2012, avšak stále mu vypláca dôchodok vo výške 227 Eur.

Navrhol, aby odvolací súd odvolanie odporkyne ako oneskorene podané odmietol, alternatívne, aby napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spojení s ust. § 250s prvá veta O.s.p. odvolanie prípustné, dospel k záveru, že odvolaniu odporkyne nemožno vyhovieť. Rozhodol jednomyseľne bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 24. augusta 2016 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Podľa ust. § 244 ods. 1 a 2 O.s.p. „v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len „rozhodnutie správneho orgánu“).“

Podľa ust. § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení „poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.“

Podľa ust. § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení „obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby, ak toto obdobie policajt a profesionálny vojak nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu 2) a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.“

Podľa ust. § 274 ods. 1 a 2 zákona o sociálnom poistení „nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023. Suma starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku a invalidného dôchodku, na ktorý vznikne nárok podľa odseku 1,

nesmie byť nižšia ako suma určená podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, a to vrátane úpravy dôchodku a zvýšenia dôchodkov prislúchajúcich podľa osobitného predpisu. To platí aj vtedy, ak sa suma dôchodkov uvedených v prvej vete určuje na účely určenia sumy vdovského dôchodku, vdoveckého dôchodku alebo sirotského dôchodku.“

Z vyjadrenia navrhovateľa k odvolaniu odporkyne vyplynulo, že tento namietal oneskorené podanie odvolania. Odvolací súd túto vyhodnotil ako nedôvodnú, nakoľko napadnutý rozsudok krajského súdu bol odporkyni doručený dňa 11.11.2014 a táto podala odvolanie dňa 26.11.2014 na pošte, teda v zákonom stanovenej lehote. Táto je lehotou procesnou, teda pre jej zachovanie podľa § 57 O.s.p. postačuje ak sa úkon (odvolanie) urobí posledný deň lehoty na súde alebo sa odovzdá orgánu povinnému ho doručiť, napr. na pošte. Preto odvolací súd pristúpil k preskúmaniu napadnutého rozsudku krajského súdu v spojení s preskúmanými rozhodnutiami odporkyne.

Z obsahu predloženého administratívneho spisu vyplynulo, že navrhovateľ požiadal o dávku invalidného dôchodku žiadosťou zo dňa 13.05.2009 s dátumom uplatnenia nároku 02.03.2009. Na základe Lekárskeho posudku na účely invalidity zo dňa 13.05.2009 bol uznaný za invalidného od 06.03.2009 s MPSVZČ 45%. Na základe tohto posúdenia mu bol rozhodnutím zo dňa 07.07.2009 podľa § 70 ods. 1, § 274 a § 82 zákona o sociálnom poistení priznaný od 06.03.2009 invalidný dôchodok v sume 255,80 eur mesačne. Odporkyňa pri svojom rozhodovaní postupovala v zmysle § 274 zákona o sociálnom poistení tak, že stanovila výšku invalidného dôchodku podľa zákona o sociálnom poistení na 199,20 eur, výšku podľa zákona o sociálnom zabezpečení na 255,80 eur a rozhodla o vyplácaní dôchodkovej dávky pre navrhovateľa priaznivejšej, t.j. stanovenej podľa zákona o sociálnom zabezpečení.

Vzhľadom na zmenu posudkového záveru o MPSVZČ 50% odporkyňa rozhodnutím zo dňa 13.06.2012 navrhovateľovi priznala invalidný dôchodok v sume 277,40 eur, pričom za použitia ust. § 274 zákona o sociálnom poistení výška dôchodkovej dávky bola stanovená podľa zákona o sociálnom zabezpečení a zodpovedala novourčenej MPSVZČ.

Nakoľko navrhovateľovi bol priznaný invalidný výsluhový dôchodok, pre nárok na invalidný dôchodok a jeho sumu zo všeobecného systému poistenia nemôže byť zhodnotený aj obdobia od 05.08.1973 do 31.12.1977, ktoré navrhovateľ vykonával v I. kategórii funkcií a ktoré mu bolo zhodnotený pre nárok na invalidný dôchodok.

Keďže navrhovateľ okrem vyššie uvedeného obdobia, ktoré bolo zhodnotený pre nárok na invalidný výsluhový dôchodok, nezískal žiadnu inú dobu poistenia v I. kategórii funkcií, odporkyňa mala za to, že suma invalidného dôchodku môže byť určená výlučne podľa zákona o sociálnom poistení, pričom je vylúčené aj použitie ustanovenia § 274 zákona o sociálnom poistení.

Ustanovenie § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení zakotvuje vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia zásadu zachovania získaných nárokov, vyplývajúcich zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie a to do 31. decembra 2023. Z tohto ustanovenia vyplýva, že výkon zamestnania v I. a II. pracovnej kategórii, resp. v I. a II. kategórii funkcií podľa § 14 ods. 4 zákona o sociálnom zabezpečení má vplyv tak na zachovanie nároku na prepočet napríklad starobného dôchodku aj podľa zákona o sociálnom zabezpečení, ako aj na skorší vznik nároku na starobný dôchodok, t.j. pred dovŕšením dôchodkového veku podľa § 65 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení

Ustanovenie § 274 zákona o sociálnom poistení garantuje poistencom, ktorí vykonávali zamestnania zaradené do I. a II. pracovnej kategórie, nároky vyplývajúce z tohto zaradenia až do roku 2023. Zároveň poistencem vykonávajúcimi zamestnanie zaradené do I. alebo II., pracovnej kategórie v rozsahu najmenej jedného roka má nárok na výpočet dôchodku podľa zákona o sociálnom poistení, a aj podľa zákona o sociálnom zabezpečení, pričom Sociálna poisťovňa musí vyplácať starobný, resp. invalidný dôchodok v sume, ktorá je vyššia.

Uvedená právna úprava sa vzťahuje aj na poistencov, ktorí vykonávali zamestnania zaradené do I. (II.)

pracovnej kategórie a žiadajú priznať invalidný dôchodok, tiež aj na pozostalé osoby po týchto poistencoch, ktoré žiadajú priznať vdovský (vdovecký) dôchodok a sirotsky dôchodok. Pokiaľ ide o ustanovenie § 274 zákona o sociálnom poistení, ktorého uplatnenie v prípade zhodnotenia služby v I. kategórii funkcií v osobitnom systéme dôchodkového zabezpečenia je sporné, odvolací súd udáva, že zo znenia tohto ustanovenia nevyplýva, že by zachovanie zvýhodnených nárokov bolo u dotknutých poistencov závislé od skutočnosti, či sa doba ich služby v I. kategórii funkcií zhodnocuje vo všeobecnom systéme dôchodkového poistenca.

Ak by bola aplikácia tohto sporného ustanovenia takto podmienená, boli by invalidní dôchodcovia, ktorí zároveň poberajú aj invalidný výsluhový dôchodok podľa ust. § 40 zákona č. 328/2002 Z.z. znevýhodnení oproti ostatným občanom - výsluhovým dôchodcom, ktorých nároky plynúce zo služby v I. kategórii funkcií ostali podľa ust. § 274 zachované aj napriek zhodnoteniu doby tejto služby v osobitnom systéme dôchodkového zabezpečenia.

Postup, ktorý v danom prípade odporkyňa zvolila, mohol dostať navrhovateľa do značnej nevýhody, preto mala pri novom výpočte výšky invalidného dôchodku vykonať výpočet podľa právnej úpravy účinnej do 31.12.2003 a súčasne aj podľa právnej úpravy účinnej od 01.01.2004, výsledné sumy porovnať a navrhovateľovi priznať tú sumu invalidného dôchodku, ktorá je pre navrhovateľa výhodnejšia.

Zároveň odvolací súd dodáva, že roky služby v I. kategórii funkcií už odporkyňa pri výpočte výšky sumy invalidného dôchodku zhodnotiť nemôže, nakoľko tieto už boli zhodnotené Vojenským úradom sociálneho zabezpečenia na účely výpočtu sumy invalidného výsluhového dôchodku. Zachované zostávajú iba výhodnejšie nároky navrhovateľa, ktoré vzhľadom na trvanie služby v I. kategórii funkcií spočívajú práve vo výpočte sumy invalidného dôchodku podľa starej i novej právnej úpravy, pričom navrhovateľ má nárok na sumu invalidného dôchodku pre neho výhodnejšiu.

Rovnako ak navrhovateľ namietal, že nezohľadnenie doby tejto služby nemôže mať vplyv na výšku invalidného dôchodku, nakoľko aj pri pôvodnom výpočte v rozhodnutí zo dňa 07.07.2009 mu tieto doby neboli zohľadnené, odvolací súd s takýmto tvrdením nesúhlasí. Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia odporkyne, ako aj mnohých ďalších podkladov a vyjadrení odporkyne, vyplýva, že tieto doby v pôvodných výpočtoch zohľadnené boli a to na účel určenia percentuálnej výmery invalidného dôchodku podľa § 30 zákona o sociálnom zabezpečení. Navrhovateľom namietané zohľadnenie rokov 2007, 2006, 2008, 2003 a 2005 bolo vykonané len pre výpočet priemerného mesačného zárobku, z ktorého sa následne určí na základe percentuálnej výmery invalidného dôchodku suma invalidného dôchodku.

Pokiaľ odporkyňa, vzhľadom na priznanie invalidného výsluhového dôchodku na rozdiel od pôvodného rozhodnutia zo 07.07.2009 nezohľadňuje doby služby v I. kategórii funkcií, suma invalidného dôchodku musí byť zákonite nižšia, nakoľko navrhovateľovi nemôže byť vyplácaná dávka dôchodkového zabezpečenia za jedno a to isté obdobie duplicitne.

Odvolací súd sa stotožnil so závermi krajského súdu o potrebe zrušenia preskúmaného rozhodnutia odporkyne. V ďalšom konaní bude táto povinná vypočítať výšku invalidného dôchodku navrhovateľa podľa zákona č. 461/2003 Z.z., ako aj podľa zákona č. 100/1988 Zb. Následne odporkyňa prizná navrhovateľovi invalidný dôchodok v sume, ktorá je pre neho výhodnejšia. Výpočty podľa oboch právnych úprav popíše a odôvodní. Takýto postup odvolací súd považoval za správny a plne rešpektujúci čl. 39 Ústavy SR, v zmysle ktorého majú občania právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd považoval napadnutý rozsudok krajského súdu za vecne správny a preto ho podľa ust. § 219 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd v súlade s ustanovením § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že navrhovateľovi, ktorému trovy odvolacieho konania nevznikli, ich náhradu

nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.